

Inka Hopsu vihr

Kirjallinen kysymys islamofobian torjumisesta suomalaisessa yhteiskunnassa

Eduskunnan puhemiehelle

Turvallisuuden ja tulevaisuuden vuoksi on välttämätöntä rakentaa Suomea, jossa jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet riippumatta taustastaan tai identiteetistään. Yhdenvertaisuus ei kuitenkaan aina toteudu kaikkien väestöryhmien kohdalla, eivätkä yhteiskunnan rakenteet tue sitä riittävästi. Erityisesti näkyviin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt, kuten rodullistetut ja muslimit, joutuvat kohtaamaan arjessaan rasistista häirintää.

Orpon-Purran hallitus julkaisi 14.5. luonnoksensa rasismien torjumisen ja yhdenvertaisuuden edistämisen toimenpideohjelmaksi ja lähetti sen lausuntokierrokselle. Toimenpideohjelman tarve on todellinen, sillä EU:n perusoikeusviraston syksyllä 2023 julkaiseman raportin mukaan Suomi koettiin tutkituista 13 maasta yhdeksi rasistisimmista. Suomessa haastatelluista afrikkalais-taustaisista jopa yli 40 prosenttia oli kokenut rasistista häirintää viimeksi kuluneen vuoden aikana. Näin vastanneiden osuus oli suurempi kuin missään muussa tutkituista maista.

Toimenpideohjelma sisältää uusia avauksia yhteiskunnallisen ilmapiirin ja väestöryhmien välisen suhteiden parantamiseen, tietoisuuden lisäämiseen haasteista ja ratkaisuksista sekä erityisesti työelämässä ja koulutuksessa tapahtuvan rasismien ja syrjinnän torjumiseen. Resursseja kohdennetaan myös jo hyviksi havaittujen toimien vahvistamiseen ja laajentamiseen.

Suomessa syrjinnän kieltö kattaa iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden ja seksuaalisen suuntautumisen perusteella tapahtuvan syrjinnän.

Islamofobia on rasismien muoto, joka kohdistuu muslimeihin tai muslimiksi oletettuihin henkilöihin, ryhmiin tai yhteisöihin muun muassa väkivallantekojen, syrjinnän ja rasistisen vihapuheen muodossa. Islamofobian taustalla vaikuttavat muun muassa negatiiviset stereotypit ja erityispiirteet, jotka liitetään muslimeihin ryhmänä. Uskontokunnan sisäinen diversiteetti on kuitenkin huomattavaa.

Islamofobian torjumiselle on julistettu YK:n kansainvälinen päivä, ja Euroopan komissio on nimenmyy myös koordinaattorin muslimivastaisuuden torjuntaan. Huolestuttavaa onkin, että islamofobia ei sanana esiinny kertaakaan toimenpideohjelmassa ja siinä muslimit mainitaan vain kerran erikseen tunnistettuna väestöryhmänä, johon voi arjessa kohdistua rasismia ja syrjintää.

Kirjallinen kysymys KK 197/2024 vp

Tämä viestii siitä, että Suomessa ei tunnisteta riittävällä tasolla islamofobiaa eikä näin ollen osata tehdä asianmukaisia toimenpiteitä.

Suomalaisessa yhteiskunnassa on merkittävää islamofobista ja muslimeihin kohdistuvaa rasistista puhetta ja käytöstä. Oikeusministeriön Tekoälyn hyödyntäminen vihapuheen seurannassa -raportin (2021) mukaan islamofobiaa levitetään sosiaalisen median kautta, ja analyysin perusteella sana ”muslimi” esiintyy jopa joka neljännessä tekoälyn tunnistamassa vihapuhekommentissa. Raportin aineistona oli noin 12 miljoonaa suomenkielistä nettikirjoitusta syys–lokakuulta 2020, mikä tarkoittaa yli kolmea miljoonaa islamofobista kirjoitusta. EU:n perusoikeusviraston tilastojen mukaan vuosina 2012–2022 Suomen käräjäoikeudessa on islamiin liittyvissä tapauksissa annettu 20 tuomiota. Poliisiammattikorkeakoulun Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2022 -selvityksen mukaan vuonna 2022 uskontoon tai vakaumukseen liittyvissä rikoksissa yleisimmin kohteena olivat islaminuskoiset, ja poliisi kirjasikin samana vuonna yhteensä 60 rikosilmoitusta islaminuskoon tai muslimeihin kohdistuvista epäillyistä viharikoksista. Näin ollen voidaankin todeta, että islamofobiaa esiintyy laajasti yhteiskunnassa.

Islam on Suomessa toiseksi suurin uskonto, ja Tilastokeskuksen mukaan Suomessa on rekisteröity 20 000 muslimia islamilaisiin yhdyskuntiin. Monet eivät kuitenkaan koe uskontonsa rekisteröimistä hyödyllisenä, ja arvioiden mukaan todellinen luku on ehkä jopa 130 000–150 000.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi hallituksen rasismin torjumisen ja yhdenvertaisuuden edistämisen toimenpideohjelma ei tunnista riittävästi muslimeihin kohdistuvaa vihamielisyyttä Suomessa ja

mitä hallitus aikoo tehdä islamofobian torjumiseksi?

Helsingissä 15.5.2024

Inka Hopsu vihr